

Dlaczego ich wysiedlono?

Cel edukacyjny: Uczniowie podczas pracy ze zdjęciami przyjmują perspektywę ówczesnych uczestników. Przy pomocy źródeł rozumieją odmienne konteksty polityczne przesiedleń w roku 1938 i roku 1945. Zdają sobie sprawę z ryzyka jednostronnej interpretacji kontrowersyjnych wydarzeń.

Słowa kluczowe: konsekwencje drugiej wojny światowej, problemy narodowościowe Czechosłowacji, migracja, przyczyny i konsekwencje, porównujemy źródła

Praca z poszczególnymi slajdami:

Uwagi:

1 ANALIZA ZDJĘCIA I (3 min.)

Przeglądanie zdjęcia za pomocą lupy i czytanie opisu.

2 ANALIZA ZDJĘCIA II (3 min.)

Przeglądanie zdjęcia za pomocą lupy i czytanie opisu.

3 OPIS ZDJĘCIA I (5 min.)

Oznaczanie ważnych postaci i elementów, opis sytuacji uchwyconej na zdjęciu.

Uczniowie zaznaczają postacie (chłopiec i żołnierz) oraz poszczególne przedmioty (szafy, krzesła, balia, pościel, dywan) na skrzyni ciężarówki. Mogą zastanowić się nad obecnością żołnierza i skomentować jakie emocje wyrażone są na twarzy chłopca. Opis z pierwszego slajdu może im wyjaśnić kontekst historyczny.

4 OPIS ZDJĘCIA II (5 min.)

Oznaczanie ważnych postaci i elementów, opis sytuacji uchwyconej na zdjęciu.

Uczniowie oznaczają postacie (kobiety, dziewczyny, starszy mężczyzna oraz dzieci), poszczególne przedmioty (walizki, ubrania, wózki, kołdry) oraz symbole (swastyka). Mogą się zastanowić nad rolą symboli. Możemy skupić swoją uwagę na młodej kobiecie, znajdującej się w centrum zdjęcia i zachęcić uczniów do porównania z pierwszym obrazem. Uczniowie mogą zauważyć, że Niemcy mają mniej bagażu i są szyderczo oznaczeni symbolami nazizmu, brakuje żołnierzy. Opis z drugiego slajdu może im wyjaśnić kontekst historyczny.

5 WCZUWANIE SIĘ W POSTACIE (9 min.)

Uchwycenie perspektywy ówczesnych uczestników i wczucie się w ich sytuację. Zapisywanie ewentualnych myśli i wypowiedzi uczestników do wyznaczonych pól w zdjęciach.

Aplikacja oferuje uczniom, aby rozróżniali między myślą a wypowiedzią. Dzięki temu mogą zastanawiać się, że w pewnych sytuacjach nie mówimy tego, co myślimy. Wyobraźmy to sobie jako sytuację modelową w przypadku młodej kobiety, która mogła pocieszać swoich starszych rodziców: „Nie bójcie się, na pewno tu wrócimy. Sytuacja wkrótce się uspokoi”. Sama jednak mogła odczuwać strach i wątpliwości: „Mam nadzieję, że rodzice przeżyją. Dokąd nas zawiozą?” Źródła nam oczywiście nie dostarczają tak szczegółowych informacji. Aby lepiej

uczniowie zrozumieli ówczesną sytuację, wykorzystujemy wyobraźnię historyczną. Konieczne jest jednak dostrzeżenie granicy między faktami a przypuszczeniami.

6 CZYTANIE TEKSTÓW I OZNACZANIE KLUCZOWYCH FRAGMENTÓW I (5 min.)

Czytanie dokumentów z tamtego okresu, które wpłynęły na sytuację w rejonach przygranicznych w latach 1938 i 1945 - układ monachijski i dekret prezydenta Beneša o obywatelstwie czeskosłowackich Niemców i Węgrów. Oznaczanie fragmentów, które objaśniają przyczyny wysiedlenia czeskiego chłopca i młodej niemieckiej kobiety.

7 CZYTANIE TEKSTÓW I OZNACZANIE KLUCZOWYCH FRAGMENTÓW II (5 min.)

Czytanie tekstu historyka, który wyjaśnia ówczesny kontekst sytuacji na pograniczu w latach 1938 i 1945. Zaznaczanie kluczowych fragmentów.

Tekst dostarcza uczniom ważne informacje do tego, aby mogli porównać przyczyny opuszczenia rejonów przygranicznych przez Czechów i wysiedlenia Niemców.

8 INTERPRETACJA ŹRÓDEŁ (10 min.)

Na podstawie wcześniejszej analizy oraz porównania źródeł uczniowie odpowiadają w polu tekstowym na pytania: **?** Dlaczego chłopiec został wysiedlony? **?** Dlaczego została wysiedlona młoda kobieta?

Uczniowie powinni z dokumentów zauważyć różnicę w sytuacji. W 1938 roku Czesi stali przed wyborem czy wyjadą albo przyjmą obywatelstwo Rzeszy Niemieckiej, podczas gdy Niemcy w 1945 roku takiego wyboru, w zdecydowanej większości przypadków, nie mieli. Różnił się również poziom przemocy. W 1938 roku mieszkańcy czeskich rejonów przygranicznych byli nieraz atakowani fizycznie, co mogło wpłynąć na ich decyzję o opuszczeniu tych terenów. W okresie powojennym poziom przemocy był znacznie wyższy. Odejście Czechów z pogranicza jest otoczone szeregiem mitów, w rzeczywistości większość Czechów w rejonie przygranicznym pozostała.